

V Jornades de Geografia Industrial: «El paper de la indústria en la planificació» (Girona, 22-24 de setembre de 1994)

Xavier Paunero

Universitat de Girona. Secció de Geografia
Plaça de Ferrater Móra, 1. 17071 Girona. Spain

Resum

La Universitat de Girona ha estat la seu de la reunió del grup de treball de Geografia Industrial de l'AGE (Associació de Geògrafs Espanyols) durant els dies 22 al 24 de setembre de 1994. En aquesta ocasió el tema central ha estat el paper de la indústria en la planificació. Les aportacions han fet referència al medi ambient urbà, la planificació estratègica, els nous espais industrials i els serveis a la producció. La conclusió principal que se n'ha tret ha estat la necessitat d'expandir la investigació industrial a aspectes com el medi ambient i les economies de serveis en particular.

Resumen. *V Jornadas de Geografía Industrial: «El papel de la industria en la planificación» (Gerona, 22-24 de septiembre de 1994)*

La Universidad de Gerona fue la sede de la reunión del grupo de trabajo de Geografía Industrial de la A.G.E., la cual se celebró entre los días 22 y 24 de septiembre de 1994. El tema central de esta reunión fue el papel de la industria en la planificación. Las principales aportaciones hicieron referencia al medio ambiente urbano, a la planificación estratégica, a los nuevos espacios industriales y a los servicios a la producción. Como principal conclusión podemos señalar la necesidad de abrir la investigación industrial a temas relacionados con el medio ambiente y con las economías de servicios.

Résumé. *Vème Journées de Géographie Industrielles: «Le rôle de l'industrie dans la planification» (Gérona, 22-24 septembre 1994)*

La cinquième réunion de la Commission sur la Géographie Industrielle de l'AGE, Association de Géographes Espagnoles, a eu lieu à l'Université de Girona (Catalogne) entre le 22 et le 24 de septembre de 1994. Le sujet était le rôle de l'industrie en la planification, et les communications ont traité des questions comme l'environnement urbain, la planification stratégique, le nouveaux espaces industriels et les services à la production. Le résultat a été que il faut d'avoir de plus en plus recherche, en cette aspects développés, particulièrement les services et l'environnement sur la industrie.

Abstract. *5th Meeting on Industrial Geography: «About Industry and Urban Planning» (Girona, 22-24th september 1994)*

A meeting of the AGE Comission on the Geography of Industry was held at the University of Girona (Catalonia) from 22th to 24 th September 1994. About Industry and Urban

Planning. This time the interest has been polarised about the relations between industry and planning, strategic planning, environment and services to production. The most important conclusions reached were the necessity to spread the industrial research to new aspects as services to production and the environmental planning in particular.

Durant els dies 22, 23 i 24 de setembre de 1994 es van desenvolupar a la Universitat de Girona les V Jornades de Geografia Industrial, organitzades per l'AGE (Associació de Geògrafs Espanyols), amb el títol «La indústria en la planificació urbana». Aquestes trobades bianuals han esdevingut una cita obligada per als especialistes de la disciplina industrial. En aquesta ocasió, la reunió va estar organitzada pel professor Xavier Paunero amb la col·laboració estreta de la Unitat de Geografia. Les Actes, editades per la Universitat de Girona, recullen les tres ponències i vint-i-tres comunicacions presentades al voltant de quatre línies de treball: a) indústria i medi ambient urbà; b) la indústria en la planificació estratègica; c) nous espais productius i l'economia urbana; i d) serveis a la producció. Tot i l'atenció per la planificació urbana, la pròpia dinàmica del congrés comportà un ampli ventall de riques aportacions de caràcter metodològic i aplicat. Aquesta dispersió temàtica va ser valorada molt positivament pels nous reptes metodològics que es planteja la geografia industrial en aquests moments. Quant a la cinquantena de congressistes (que majoritàriament van aportar comunicacions) els seus perfils corresponien a persones adscrites a departaments universitaris (docents i estudiants de segon i tercer cicle), institucions, empreses privades i, en part, d'institucions forànies.

Les dues primeres jornades es van dedicar intensivament al debat de les ponències i comunicacions presentades i a efectuar una visita a una factoria transnacional de Girona. El darrer dia es realitzà una visita sobre el terreny als nous espais industrials metropolitans de Barcelona (Sant Cugat, Zona Franca, Poblenou i Barcelona Olímpica). Les sessions es van iniciar amb una taula rodona sobre els actuals paradigmes en planificació, i incidiren en aspectes com la qualitat de vida urbana, l'obertura i el control ciutadà en matèria de planificació, en particular la planificació estratègica, la indústria i el medi ambient.

Caldria destacar les enriquidores aportacions de les ponències. En primer lloc, l'exposició de la geògrafa Mireia Belil, sobre «Indústria i ciutat», analitzà d'una manera clara i sintètica l'actual procés de consolidació industrial als àmbits metropolitans, així com també les repercussions que se'n deriven per a ciutats mitjanes, com Girona. En aquest context, la senyora Belil avançà un munt de reflexions en veu alta al voltant dels processos i canvis que viuen avui dia els grans espais urbans i el tipus de reptes —estratègies de localització, entre altres— que s'adopten en cada cas. Posà un especial èmfasi en aspectes com la millora de la qualitat de vida urbana, la integració, l'accessibilitat i les estratègies que es duen a terme per dinamitzar el teixit econòmic i social.

A la primera línia de treball es van presentar tres comunicacions, dues de caràcter metodològic i l'altra aplicada a la ciutat de Sevilla. A la segona línia,

més centrada dins el focus de les Jornades, un total de set comunicacions molt variades, van descriure polítiques i estratègies en àrees d'antiga industrialització, com els casos asturià i basc; sobre planificació i impacte social en àmbits metropolitans com Madrid i Barcelona; i sobre promoció pública a Andalusia.

La tercera línia va ser la que enregistrà un nombre d'aportacions més elevat i més varietat temàtica. Un total de deu comunicacions d'ample espectre: dues de caràcter metodològic i la resta de tipus descriptiu i aplicat a casos i experiències concretes. Sis d'elles analitzaven la descentralització productiva a Catalunya, els espais productius i les dinàmiques locacionals a la perifèria de Madrid i Saragossa. Les quatre restants oferien visions més diferenciades: indústria endògena i transnacional a Aranda de Duero; l'àrea industrial de Puertollano; estratègies empresarials a Portugal; i la reconversió d'antics espais industrials a Lille (França) en espais de serveis.

El segon dia va obrir el debat el professor João Ferrão, de Lisboa, amb la ponència «Serveis i indústria: una visió interpretativa d'una relació en canvi permanent», el qual destacà la importància creixent de la dialèctica entre centralitat urbana i terciarització. A la llum de les diferents teories i escoles, el ponent destrià els elements més representatius de la dinàmica dels serveis a la producció a les darreres dècades, sobretot en una fase d'especialització flexible com l'actual. Caracteritzà d'una manera sintètica les trajectòries existents amb diferents enfocaments territorials. Destacà igualment el paper de la geografia, per la seva òptica interdisciplinària i globalitzadora. Seguint una línia interpretativa similar, el professor Joan-Eugeni Sánchez, de la Universitat de Barcelona, en la ponència sobre «La situació dels serveis a Espanya», va comentar la situació actual dels serveis a l'Estat, a més d'oferir-nos una visió teòrica sobre les tendències dominants i el paper de la gran empresa en el sector. Totes dues ponències encetaren la darrera línia de treball, amb tres comunicacions: una de caire metodològic sobre l'accessibilitat com a factor de localització industrial i les dues restants amb una visió més aplicada i referides a dinàmiques i tecnològiques als països nòrdics.

A tall de conclusió es podria parlar d'un consens sobre la necessitat d'ampliar l'horitzó de la geografia industrial cap a nous camps metodològics referits a la indústria en el medi urbà i regional, com ara polítiques d'infraestructures, tecnologia i serveis avançats, desequilibris mediambientals i millora de la qualitat de vida urbana dins una societat que es torna cada cop més postindustrial. En definitiva es podria dir que les Jornades s'han saldat amb un alt nivell, tant d'organització com d'assistència, pel nombre de comunicacions i la seva qualitat. L'origen divers dels congressistes és un fidel reflex de l'interès creixent per la geografia industrial i ha servit per ampliar l'horitzó metodològic de la disciplina. A més a més, aquestes Jornades han servit per saldar un deute amb una sèrie de temes industrials clau que, malgrat la seva importància, tradicionalment havien estat poc tractats en trobades anteriors, demostrant una vegada més la riquesa geogràfica que representen aquells espais productius que, com en el cas europeu, passen per un moment decisiu.